

**Valsts kapitāla daļu un valsts kapitālsabiedrību pārvaldības
koordinācijas institūcijas padomes sēdes**

protokols Nr. 2

Klātienē

Rīgā, Brīvības bulv. 36, Bibliotēka

2023. gada 15. decembrī

Sēdi vada:

Edmunds Valantis – Valsts kapitāla daļu un valsts kapitālsabiedrību pārvaldības koordinācijas institūcijas padomes (turpmāk – padome) priekšsēdētājs, Ekonomikas ministrijas valsts sekretārs

Ar balsstiesībām piedalās:

Iļonda Stepanova – Satiksmes ministrijas valsts sekretāre

Uldis Biķis – Latvijas Darba devēju konfederācijas padomes loceklis

Raivis Kronbergs – Zemkopības ministrijas valsts sekretārs

Māris Pūķis – Latvijas Pašvaldību savienības vecākais padomnieks

Baiba Lielkalne – Tieslietu ministrijas Civiltiesību departamenta Komerctiesību nodaļas vadītāja

Ieva Kušķe – Veselības ministrijas Kapitālsabiedrību un investīciju uzraudzības nodaļas vadītāja

Jānis Lielpēteris – Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras Politikas daļas direktors

Agija Leitāne-Šķēle – Finanšu ministrijas Juridiskā departamenta direktore

Roberts Prindulis – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Juridiskā departamenta Juridiskās nodaļas jurists

Piedalās:

Pēteris Vilks – Valsts kancelejas Pārresoru koordinācijas departamenta vadītājs

Dzintra Gasūne – Valsts kancelejas Pārresoru koordinācijas departamenta Kapitālsabiedrību pārvaldības nodaļas vadītāja

Inguna Strautmane – Satiksmes ministrijas Valsts kapitāla daļu pārvaldības departamenta direktore

Marina Podvinska – Ekonomikas ministrijas vecākā eksperte kapitālsabiedrību pārvaldības jautājumos

Kaspars Gorkšs – Latvijas Darba devēju konfederācijas ģenerāldirektors

Oļegs Burovs – Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijas priekšsēdētājs

Uģis Sarma – AS “Latvenergo” pārstāvis

Imants Tiesnieks – Finanšu ministrija Finanšu tirgus politikas departamenta Kapitāla tirgus un apdrošināšanas politikas nodaļas vadošais eksperts

Juris Gaiķis – Konkurences padomes priekšsēdētājs

Antis Apsītis – Konkurences padomes Konkurences veicināšanas departamenta direktors

Anete Vitjazeva – Konkurences padomes Konkurences veicināšanas departamenta galvenā juriste

Protokolē:

Dagnija Zepa – Valsts kancelejas Pārresoru koordinācijas departamenta Kapitālsabiedrību pārvaldības nodaļas konsultante

Sēdi sāk plkst. 13.⁰⁰

1. Vadlīniju projekts valsts kapitālsabiedrību investīciju projektu finansēšanas instrumentu alternatīvu izvērtēšanai

Ziņo: P. Vilks

Izsakās: M. Podvinska, I. Strautmane, A. Leitāne – Šķēle, P. Vilks, Dz. Gasūne, E. Valantis, M. Pūķis, I. Tiesnieks, R. Kronbergs, U. Biķis

M. Podvinska aicina klātesošos izteikt viedokli par to, vai vadlīniju saturs ir saprotams un vai nav jautājumu par vadlīniju piemērošanu.

A. Leitāne-Šķēle atbalsta vadlīniju apstiprināšanu, vienlaikus norādot, ka vadlīniju piemērošanas gaitā iespējams būs nepieciešams kapitālsabiedrībām papildus skaidrot vadlīniju saturu vai pat aktualizēt vadlīnijas.

P. Vilks norāda, ka vadlīnijas ir iespējams papildināt, ja tas būs nepieciešams, tai skaitā, ja Ministru kabinetā tiks izskatīti jautājumi par kapitāla piesaisti.

E. Valantis informē par atsevišķiem aspektiem, kuros vadlīnijas būtu pilnveidojamas. Norāda, ka vadlīnijās ir daudz skaidrots akciju kotēšanas biržā jautājums, tomēr būtu nepieciešams vairāk skaidrot obligāciju emisijas jautājumus, kā arī padziļināti skaidrot sākotnējā publiskā piedāvājuma (IPO) uzsākšanas procesu. Uzskata, ka, izvēloties piesaistāmo finanšu resursu veidu, galvenajam kritērijam jābūt izmaksām. Norāda, ka neprivatizējamām kapitālsabiedrībām nav nepieciešams vērtēt tās finanšu piesaistes alternatīvas, kas nav izmantojamas. Savukārt konkurences neitralitāte un komercdarbības un deleģēto uzdevumu izdevumu uzskaites nodalīšana nav šo vadlīniju jautājumi. Norāda, ka finansējuma avotu izvēle ir valdes, nevis akcionāra kompetencē, tāpēc gaidu vēstulē ietvert šos jautājumus nav pareizi.

M. Podvinska lūdz izvērtēt nepieciešamību vadlīniju 13. punktā izklāstīt likuma “Par valsts budžetu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam” 19.panta saturu.

P. Vilks norāda, ka vadlīnijās ir uzskaitīti arī tie izvērtējamie jautājumi, kas ir noteikti normatīvajos aktos, lai vadlīnijās būtu iekļauts skaidrs un pārskatāms veicamo darbību izklāsts. Informē, ka skaidrojumi par ietekmi uz vispārējās valdības sektoru un konkurences neitralitāti (saistīts ar valsts atbalsta regulējumu) vadlīnijās iekļauti pēc Finanšu ministrijas aicinājuma.

E. Valantis norāda, ka par saimnieciskās darbības nodalīšanu būtu atsevišķu vadlīniju jautājums un nav tieši saistīts ar finanšu resursu piesaisti. Norāda, ka arī privātajām kapitālsabiedrībām ir deleģēti valsts pārvaldes uzdevumi.

I. Tiesnieks skaidro, ka vadlīniju 19.punkts ir informatīva rakstura un tajā iekļautais skaidrojums būs noderīgs leitotājam. Informē, ka pastāv praktiski risinājumi, kā

kapitālsabiedrībās tiek nodalīts ar deleģēto uzdevumu izpildi saistīts finansējums, tomēr šo risinājumu atspoguļošana nebūtu vadlīnijās ietverams jautājums.

Dz. Gasūne norāda, ka vadlīnijas ir par izšķiršanos finansējuma piesaistē, un kotācija biržā ir tikai viens no iespējamiem variantiem.

R. Kronbergs norāda, ka vadlīnijas ir noderīgs skaidrojošs informācijas avots kapitāla daļu turētājiem. Vērš uzmanību, ka kapitālsabiedrībām ar dažādu īpašnieku struktūru var rasties izaicinājumi, salāgojot īpašnieku vajadzības gaidu vēstules izstrādes procesā.

Padome nolemj:

Saskaņot vadlīniju projektu "Vadlīnijas valsts kapitālsabiedrību investīciju projektu finansēšanas instrumentu alternatīvu izvērtēšanai".

2. Diskusija par Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta tvērumu

Ziņo: P. Vilks

Izsakās: J. Gaiķis, I. Tiesnieks, J. Lielpēteris, P. Vilks, Dz. Gasūne, E. Valantis, M. Pūķis, R. Kronbergs, U. Biķis, O. Burovs

J. Gaiķis norāda, ka šobrīd Valsts pārvaldes iekārtas likuma regulējums ir sabalansēts, līdzdalības izvērtēšanas process atbilst biznesa principiem un nodrošina iespējas konsultēties gan ar nozari, gan Konkurences padomi.

I. Tiesnieks norāda, ka šobrīd valsts kapitālsabiedrībām konkurences nosacījumi ir nelabvēlīgāki nekā citiem tirgus dalībniekiem. Valsts kapitālsabiedrību rentabilitātes rādītāji ir zemāki nekā līdzīgiem nozares uzņēmumiem reģionā, kas liecina par lēnāku attīstību un rada tirgus daļas zaudēšanas riskus. Ņemot vērā minēto, aicina izvērtēt elastīgāku nosacījumu piemērošanu komerciālām kapitālsabiedrībām, kas ir būtiski arī kapitāla tirgus finansējuma piesaistes kontekstā.

J. Lielpēteris piekrīt, ka šobrīd tiesiskais regulējums ir līdzsvarots. Norāda, ka Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras (turpmāk – LTRK) pozīcijas pamatā, ir uzskats, ka komercdarbība nav valsts pamatuzdevums, un publiskā kapitāla intervencei biznesā jābūt pietiekami stingri kontrolētai. Norāda, ka LTRK aktīvi iesaistās līdzdalības izvērtēšanas procesā. Aicina ņemt vērā Valsts kontroles revīzijās secināto attiecībā uz kapitālsabiedrību saimnieciskās darbības atdevi un efektivitāti. Norāda uz iespējamām valsts kapitālsabiedrību priekšrocībām finanšu pieejamības jautājumos.

M. Pūķis piekrīt, ka regulējums ir līdzsvarots, vienlaikus atbalsta konkurences neitralitātes paaugstināšanu. Informē, ka Latvijas Pašvaldību savienība iesaistās pašvaldības kapitālsabiedrību pārvaldības uzlabošanā. Norāda, ka praksē ir vairāki ierobežojumi, kas traucē publiskā sektora kapitālsabiedrību efektīvai darbībai, piemēram, publiskā iepirkuma regulējums.

K. Gorkšs informē, ka LDDK plāno biedru starpā izdiskutēt un apkopot praksē konstatētās problēmas konkurences neitralitātes jomā, par rezultātiem informējot KIP.

U. Biķis piekrīt, ka Latvijas publiskā sektora kapitālsabiedrības attīstās lēnāk, salīdzinājumā ar kaimiņvalstu kapitālsabiedrībām, tādejādi nepieciešams rast risinājumus situācijas uzlabošanai.

O. Burovs norāda uz sarežģījumiem līdzdalības izvērtēšanas procesā, tai skaitā definējot tirgus nepilnību. Informē par tādām problēmām publiskā sektora kapitālsabiedrību darbībā kā neelastīga pārvaldība un tās politizācija, kā arī nepieciešamā sadarbība starp pašvaldību kapitālsabiedrībām un tiešo pārvaldi un valsts kapitālsabiedrībām. Uzskata, ka nepieciešams samazināt kapitālsabiedrību skaitu, minot piemēru par Rīgas valstspilsētas pašvaldības kādreizējo dalību SIA "Rīgas pilsētas lombards". Uzskata, ka Konkurences padomei un Valsts kontrolei nepieciešams vairāk veikt konsultējošas darbības.

J. Gaiķis norāda, ka atšķirības publiskā un privātā sektora kapitālsabiedrību darbības regulējumā turpinās pastāvēt jebkurā gadījumā un ka nav iespējams tās novienādot.

E. Valantis uzskata, ka esošā situācija nav pietiekami sabalansēta un regulējums ir uzlabojams, tomēr ir nepieciešams skaidri nodefinēt risināmās problēmas. Informē, ka Ekonomikas ministrija ir uzsākusi diskusiju ar LTRK par publisko personu komercdarbības jautājumiem. Uzskata, ka konkurences neitralitāte ir ievērojama publisko personu, nevis to kapitālsabiedrību rīcībā. Norāda, ka ir jāmazina ierobežojumi publiskas personas kapitālsabiedrību aktīvus izmantot maksimāli efektīvi. Tajās jomās, kur iespējams, publiskā sektora pakalpojumu sniegšanā ir jāiesaista privātais sektors.

J. Gaiķis aicina KIP atgriezties pie diskusijas, koncentrējoties uz konkrētiem piemēriem no prakses par šķēršļiem publisko personu kapitālsabiedrību darbībā.

Padome nolemj:

Valsts kapitāla daļu un valsts kapitālsabiedrību pārvaldības koordinācijas institūcijas padomes locekļiem līdz nākamajai sēdei sekretariātā iesniegt informāciju par konkrētiem piemēriem Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta radītiem publisko personu kapitālsabiedrību komercdarbības šķēršļiem.

Sēdi slēdz plkst.14¹⁵

Pielikumā: Vadlīnijas valsts kapitālsabiedrību investīciju projektu finansēšanas instrumentu alternatīvu izvērtēšanai uz 27 lapām.

Sēdes vadītājs

(paraksts)*

E. Valantis

Protokolētāja

(paraksts)*

D. Zepa